Primena koncepta održivosti u funkcionisanju ekološke bezbednosti

HATIDŽA A. BERIŠA, Univerzitet odbrane,

Vojna akademija, Beograd

KATARINA S. JONEV, Univerzitet u Beogradu,

Fakultet bezbednosti, Beograd

ALEKSANDAR D. ĆIRAKOVIĆ, Vojska Srbije,

Ratno vazduhoplovstvo i PVO, Beograd

Pregledni rad

UDC: 502.131.1

502/504

DOI: 10.5937/tehnika1705765B

U svetu se sve više javlja potreba za rešavanjem ekoloških problema i zaštite ekološkog balansa, u cilju očuvanja uslova ljudskog života. Ljudsko društvo, od svog postojanja, je izloženo mnogobrojnim problemima, kao što su siromaštvo, eksploatacija i zagađenje životne sredine, ekonomski i politički sukobi, religijska netrpeljivost, što je dovelo do smanjenja svake vrste bezbednosti ljudi na planeti Zemlji. Zbog toga je savremeni svet suočen sa potrebom globalne, zajedničke odgovornosti za razvoj u skladu sa potrebama ljudi i prirode, i shvatanjem da se planeta Zemlja mora očuvati kako za sadašnje, tako i za buduće generacije na prihvatljiv način.

U radu dolazimo do konstatacije da u savremenom svetu ugrožavanje ekološke bezbednosti predstavlja veliku opasnost, kako na nacionalnom (državnom) nivou, tako i na globalnom nivou. Da li je onda moguće sačuvati planetu Zemlju od negativnih prirodnih procesa i negativnih procesa nastalih uticajem čoveka i koje su perspektive ekološke bezbednosti u savremenom svetu? U radu će težište biti na pronalaženju odgovora kako i na koji način koncept održivosti može doprineti očuvanju životne sredine i života na planeti.

KLjučne reči: bezbednost, koncept, održivost, rizik, ugroženost, globalni problemi, životna sredina

1. UVOD

Dvadeseti vek karakterišu veliki porast industrijalizacije, prva eksplozija demografskog rasta, urbanizacija, i porast ekonomije. Pored svojih pozitivnih strana, ovi procesi su doneli sa sobom i sve veće količine otpada i opasnosti.

Do sredine prošlog veka posledice ekoloških rizika po pravilu su bile ograničene na teritoriju države u kojoj su se pojavili rizici. Međutim, izgradnjom nuklearnih centrala ekološki rizici su počeli da prelaze granice i ozbiljno ugrožavaju druge države.

Nakon havarije na nuklearnom reaktoru u Černobilju, vlasti Ukrajine nisu mogle da spreče negativne efekte radijacije, ne samo susednih država već i na dobrom delu evropskog kontinenta.

Takođe, potencijalno topljenje jezgra na nuklearnoj centrali Fukušima u Japanu, izazvano zemljotre-

som i havarijom 11. marta 2011. godine, stvorilo je nove rizike koji daleko prevazilaze nacionalne granice. Dugogodišnja nekontrolisana proizvodnja i potrošnja dovela je do narušavanja prirodnih balansa što ozbiljno pretilo da ugrozi opstanak planete.

Svedoci smo da je drastično povećan broj građana sa bolestima izazvanim negativnim uticajima životne sredine (astma, rak kože) i bez tehničko-tehnoloških nesreća nastalih usled ljudskih grešaka ili prirodnih katastrofa.

Uglavnom, problemi vezani za životnu sredinu, postaju jedni od ozbiljnih rizika bezbednosti. A očuvanje životne sredine predstavlja važan faktor globalne stabilnosti i bezbednosti svetske zajednice.

Svakako, problematika ugrožavanja životne sredine odavno nije samo problem globalne bezbednosti, već sve više postaje i problem unutrašnje bezbednosti.

Što znači, da životna sredina predstavlja sve ono što nas okružuje odnosno sve ono čime je direktno ili indirektno povezana čovekova životna i proizvodna aktivnost [7].

Kada govorimo o životnoj sredini, njenom značaju i izazovima ugrožavanja, onda dolazimo do zaključka

Adresa autora: Hatidža Beriša, Univerzitet odbrane, Vojna akademija, Beograd, Neznanih junaka 38

e-mail: hatidza.berisa@mod.gov.rs

Rad primljen: 17.08.2017.

Rad prihvaćen: 25.08.2017.

da je pitanje ekološke bezbednosti veoma značajan elementat kako globalne tako i nacionalne bezbednosti.

2. TEŠKOĆE U DEFINISANJU BEZBEDNOSTI U OKVIRU EKOLOŠKE BEZBEDNOSTI

Veoma je teško definisati pojam bezbednosti u kontekstu ekoloških rizika, tako da bi najpribližnija definicija bila da je „bezbednost situacija bez neposredne ugroženosti, u kojoj deluju, sa nejednakim uticajem,

raznovrsni aktivni činioci” [1]. Uglavnom se bezbednost u većini jezika upotrebljava u raznim sferama života: ekologiji, ekonomiji, informatici, politici, psihologiji, sociologiji i drugim. Vidan je i doprinos Ujedinjenih nacija u koncipiranju koncepta bezbednosti. U okviru zemalja Ujedinjenih nacija, kao i kod zemalja Evropske unije, prisutni su različiti koncepti bezbednosti, odnosno političke i vojne bezbednosti sa državama u centru i prošireni koncept koji obuhvata: ekološku, humanu, rodnu i socijalnu dimenziju.

Tabela 1. Pozicija ekološke bezbednosti u proširenom konceptu bezbednosti

Nivoi interakcije ↓	Bezbednost - za koga, šta	Bezbednost - za koje vrednosti	Bezbednosti - od kojih pretnji
Dimenzije (sektori) bezbednosti →			
Nacionalna (politička) i vojna dimenzija	Država	Teritorijalni integritet, organizaciona stabilnost, suverenitet	Druge države, gerila, terorizam (subdržavni činioci)
Socijalna	Nacije, socijalne grupacije	Nacionalno jedinstvo, identitet	Države (nacije), migranti, akulturacija
Humana	Individua, čovečanstvo	Opstanak, kvalitet života	Država, globalizacija, priroda, terorizam
Ekološka	Ekosistemi, biosfera	Održivost društva i stanje životne sredine	Čovečanstvo
Rodna (polna)	Rodni odnosi, manjine, deca, starija lica	Jednakost, solidarnost	Totalitarne institucije, netolerancije, nasilje, partijarhat

Izvor: Prema: Møller (2000)[9]; Oswald [10] (2001); Brauch [4] (2008)

Termin „ekološka bezbednost” uvela je Generalna skupština UN 1987. godine, kada je na predlog Mihaila Gorbačova usvojila Rezoluciju o međunarodnoj ekološkoj bezbednosti, kao reakciju na černobiljsku ekološku i ljudsku tragediju.

Naziv „ekologija”, potiče od grčke reči oikos, što znači kuća, dom i Λόγος (logos)-reč, govor tj. nauka ili učenje.

Dakle, ekologija se može označiti kao nauka o kući, odnosno nauka o planeti Zemlji, i svim živim i neživim bićima na njoj. Ekološka bezbednost je „veoma složen proces suprostavljanja ugrožavanju iz bilo kog izvora bilo koje vrste i bilo koje komponente prirodne celine uključujući i ljudsko društvo, pri čemu se ostvaruje neki stepen zaštićenosti od opasnosti po egzistenciju, potrebe i interese” [1].

Bez obzira što se mnogi teoretičari i istraživači bave pitanjem kulture bezbednosti, a posebno u poslednje vreme i ekološke bezbednosti, još uvek nije potpuno definisan ovaj pojam, a time i saglasnost u vezi sa smanjenjem zagađenja životne sredine. Mnogi teoretičari kroz istraživanje, kroz utvrđivanje, opisivanje i analizama daju doprinos objašnjenju ekološke bezbednosti.

Međutim, definisanje i određivanje ekološke bezbednosti u teorije nije jedinstveno. Dakle, svaka od

„ponuđenih definicija ili stavova o ekološkoj bezbednosti, sadrži elemente koji doprinose stvaranju što celovitije slike o ovoj pojavi, njenom značaju i posledicama koje u različitim oblicima narušavaju životnu sredinu” [7].

Radi lakšeg razumevanja navešćemo definiciju ekološke bezbednosti koju je predložio Mijatović koja „podrazumeva kvantitativnu i kvalitativnu ocenu mogućih izmena prirodnih komponenata životne sredine i ekosistema pri kojima se ne narušavaju njihove osnovne strukture i funkcionalne karakteristike i odnosi” [8].

Ekološka bezbednost i pored toga što spada u koncepte novijeg doba, iako nije dobila adekvatan termin u praksi, ili u sferi međunarodnih odnosa, početkom 21. veka sve više privlači pažnju međunarodne istraživačke zajednice [5]. To potvrđuje i osnivanje mnogobrojnih naučno istraživačkih centara i obrazovanih programa [13], koji doprinose teorijskom definisanju i aplikativnoj utemeljenosti ove društvene prakse.

3. UTICAJ EKOLOŠKIH ČINIOCA NA EKOLOŠKU BEZBEDNOST

Na savremenog čoveka i ljudsko društvo relativno trajno utiču sledeći bitni ekološki činioci: klima – klimatske promene, atmosfera – zagađenje i smanjenje

ozonskog omotača, vode – zagađenje vodnih resursa i oskudica pitke vode, geografske konfiguracije – geološki sastav i promene geološke sredine, i flora i fauna – smanjenje biološke raznovrsnosti.

Ekološka bezbednost može biti ugrožena činionicima koji su izazvani prirodnim zakonima: suše, klizišta, poplave, zemljotresi, cunami, talasi, vulkani, uragani, tornada i izazvani ili podstaknuti aktivnostima ljudi – klimatske promene, zagađenje atmosfere i smanjenje ozonskog omotača, nedostatak vodnih resursa, oskudica i zagađenje zemljišta, nekontrolisano krčenje šuma svuda će uticati na živote ljudi. Veliki broj naučnika iz čitavog sveta iznosi ozbiljne dokaze da se najveći deo zagađenja planete Zemlje u poslednjih 50 godina može prepisati ljudskim aktivnostima, te predviđaju da će prosečna temperatura u 21. veku porasti za 2,5 do 10 stepeni Farenhajta [12]. Međutim, deo naučnika, među njima je i naš Milutin Milanković, smatraju da je globalno zagađenje samo deo cikličnih promena i da nama u stvari predstoji novo ledeno doba, a ne globalno zagrevanje.

Da bi se razmatrala pitanja koja se odnose na klimu i klimatske promene Ujedinjene nacije su osnovale Panel za klimatske promene UN-a 1988. godine. U okviru Panela organizovane su posebne radne grupe za klimatske promene, koje su ustanovile da se dešavaju neobične stvari – menjaju se godišnja doba, oluje sa kišom postaju jače nego ranije, nivo mora se povećava, ogromni ledenici se smanjuju. Oni ukazuju da bi efekti kontinuiranog povećanja temperature mogli biti dramatični i razorni, kao što su topljenje glečera, ledenika i većito smrznutog tla – na Aljasci i u Sibiru. Povećanje nivoa mora zbog otopljanja leda i glečera može, prema upozorenjima stručnjaka, biti do 1,3 metra, što može da ugrozi i poplavi velike oblasti priobalnih nizija. Od početka 20. veka temperatura površinskog sloja okeana, debljine nekoliko metara, povišala se za 0,13°C. Procene su da će do kraja ovog veka temperatura da poraste za još 1-4°C. Dosadašnje zagrevanje okeana dovelo je do sve razornijih uragana i tropskih oluja, kao što su bili jedan od najvećih „El Ninjo“ globalnih atmosfersko-okeanskih fenomena koji se desio 1997-98. godine izazivajući velike suše, poplave i druge prirodne katastrofe širom sveta, zatim uragan Katrina koji je opustošio južnu obalu SAD 2005. godine, pa nedavni uragani Harvi, koji je protutnjao Teksasom, i Irma, koja je opustošila karipska ostrva i Floridu, i koji će koštati osiguravajuća društva preko 200 milijardi dolara... Pošto voda isparava lakše u toplom okruženju, regioni u kojima vladaju suše, postaće još suvlji, odnosno viša temperatura ima za posledicu veće isparavanje, što dovodi do bržeg isušivanja tla, a kombinacija poplava i suša dovešće do toga da tropske bolesti kao što su malarija i tropska groznica postanu uobičajne u nekada umerenim klimatskim

regionima. Zagrevanje tundre takođe će dovesti do raspadanja organskih materija i do oslobodenja vezanog ugljenika i metana, stvarajući dodatni izvor gasova sa efektom „staklene bašte“, itd.

Mnoge svetske organizacije koje se bave merenjem koncentracije štetnih materija (ugljen- dioksida, hloroflorugljenika, halona i dr.) u troposferskom delu omotača zabeležile su smanjenje ozonskog omotača širom sveta, posebno iznad Arktika i Antarktika, a danas se smanjuje za 4-5% svake decenije. Od kada se vrše merenja, nad Evropom je tokom leta 2008 i 2009. godine zabeležen najniži nivo ozonskog omotača. Posledice smanjenja ozonskog omotača su raznovrsne po živi i neživi svet. Naime, pojačava se nivo ultravioletnog zračenja, što po ljude ima brojne negativne efekte kao što su aktivna i hronična oboljenja – rak kože, katarakta, oštećenje imunog sistema i drugo.

4. KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA

Održivi razvoj je koncept koji uglavnom teži ka poboljšavanju kvaliteta života i obuhvata: ekonomski razvoj (kroz kontinuirani privredni rast, bez inflacije i povećanja spoljne zaduženosti), socijalnu komponentu (kroz eliminaciju siromaštva i svih vidova socijalne patologije) i ekologiju (kroz racionalno korišćenje prirodnih resursa i zaštitu životne sredine).

Ova tri faktora su međusobno povezana, nijedan od njih nije dovoljan sam po sebi, već moraju da postoje zajedno da bi omogućili jedinstvenost, ali i stabilan oslonac (tronožac).

Koncept održivog razvoja nastao je 1980. godine, kada je Međunarodno udruženje za zaštitu prirode i resursa razvilo strategiju razvoja, čiji je zadatak bio sprovođenje održivog razvoja kroz zaštitu životnih resursa.

Opšte prihvaćena definicija održivog razvoja je: „Održiv razvoj predstavlja integralni ekonomski, tehnološki, socijalni i kulturni razvoj, usklađen sa potrebama zaštite i unapređenja životne sredine, koji omogućava sadašnjim i budućim generacijama zadovoljavanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života“ [1].

Koncept održivog razvoja počiva na zahtevu za održavanje ukupnih resursa, uključujući i iscrpljive i neiscrpeljive resurse životne sredine, kao i fizički i ljudski kapital. Koncept ukazuje i da tehnološko znanje treba da bude sredstvo za obezbeđenje održivog razvoja, kao i da povećanje koristi ili blagostanja po stanovniku ne sme da proizilazi iz smanjenja prirodnih bogatstava.

Prirodu i životnu sredinu u celini kao kapitalnu imovinu ne bi trebalo degradirati. To podrazumeva ravnotežu između potrošnje resursa i mogućnosti prirodnih sistema da zadovoljavaju potrebe budućih

generacija. Dakle, održivi razvoj znači održavanje kapaciteta Zemlje u cilju omogućavanja kvalitetnog života svakom njenom budućem stanovniku. Ovde ukazujemo na potrebu integrativne saradnje čitavog društva, jer obezbeđivanje uslova za održivi razvoj nije samo materijalna pretpostavka opstanka sadašnje generacije nego i budućih i predstavlja etičko pitanje. To nas dovodi i do zaključka da je održivi razvoj i pitanje ljudskih prava i demokratije, zbog čega postaje važan predmet međunarodnih političkih odnosa na svetskom nivou.

Ekološka kriza predstavlja narušavanje uravnoteženosti uslova i uticaja u životnoj sredini, kao i jedinstva njene prirodne i društvene komponente i izražava se u ugroženosti stabilnog funkcionisanja kako biosfere tako i društva.

Narušavanje ekološke ravnoteže u savremenom svetu poprima razmere narušavanja ravnoteže između prirodnih sistema nužnih za održavanje života (svih živih bića) i industrijskih, tehnoloških i demografskih potreba čovečanstva. Možemo govoriti o globalnom karakteru oštećenja životne sredine pri čemu se smanjuje mogućnost države da zaštiti svoje građane. Ekološki izazovi sa kojima se suočava svet kvantitativno i kvalitativno su drugačiji od svih ranijih izazova i to zbog sve veće globalne povezanosti, pa događaji u jednom delu sveta imaju značajne posledice po ljude i u svim drugim delovima sveta.

Indikatori održivog razvoja imaju za cilj da sagledavaju različite aspekte uticaja i predstavljaju informacije o društvenoj zajednici na osnovu prikupljenih podataka, koje se šematizuju i predstavljaju javnosti, i na osnovu njih se identifikuju aktivnosti na osnovu kojih će se preduzeti određene akcije i rešavati problemi. Imaju za cilj da povežu ekonomiju, životnu sredinu i društvo.

Koncept ekološke bezbednosti na planeti Zemlji treba shvatiti kao ostvarivanje ekološke bezbednosti svakog pripadnika ljudskog roda. U težnji za iznalaženjem rešenja nastao je i model održivog razvoja. Njegovu suštinu čini zahtev za usaglašavanjem ekonomskih delatnosti sa ekonomskim mogućnostima, tj. sa potrebom očuvanja ekonomskog bilansa u cilju očuvanja adekvatnih uslova života ljudi i drugih živih bića. Znači, treba uspostaviti model održivog i odgovornog ponašanja i razvoja koji ne ugrožava ekološki bilans u prirodi.

U ovom kontekstu treba govoriti o međunarodnoj saradnji u cilju zaštite životne sredine, posebno u o dva značajna dokumenta koja su usvojena u okviru te saradnje: Deklaraciji o održivom razvoju (donetoj 1992. godine) i Milenijumskoj deklaraciji (donetoj 2000. godine). Na konferenciji UN u Rio de Žaneiru 1992. godine usvojena je Deklaracija o životnoj sredini i

razvoju, u kojoj je preko 27 principa promovisan koncept održivog razvoja, omogućavanje ekonomski prihvatljivog načina života za sve ljude, uz iskorenjavanje siromaštva i iznalaženja obrazaca za proizvodnju i potrošnju koje smanjuju opterećenost životne sredine [1]. U stvari, prihvatanje koncepta održivog razvoja trebalo je da doprinese otklanjanju negativnih posledica dotadašnjeg razvoja nauke i tehnologije na životnu sredinu i njenu dalju degradaciju. Ostvarivanje ovog koncepta u suštini je zahtevalo ekologizaciju proizvodnje. Ekologizacija, najopštije rečeno, predstavlja harmonizaciju proizvodnih procesa sa ekološkim faktorima životne sredine.

Međunarodno prihvaćena koncepcija društvenog razvoja kao održivog razvoja zasniva se na međunarodnoj uslovljenosti i povezanosti zaštite životne sredine i zaštite čoveka. U kontekstu ovakvog pristupa postaje razumljivo i širenje interesovanja za ekološke probleme i njihovo proučavanje kroz zaštitu ekološkog bilansa, a u cilju očuvanja zdravog i produktivnog života ljudskih bića u skladu sa prirodom. Socijalna ekologija, koja proučava odnose prirode i društva i probleme zaštite životne sredine, vodi računa i o pitanjima društvenog i kulturnog razvoja i ukazuje na značaj održivog razvoja u očuvanju biološkog bilansa neophodnog za život ljudi na planeti, a kroz zadovoljavanje osnovnih fizioloških potreba čoveka za vodom, hranom i stanovanjem. I kao što ostvarenje biološkog bilansa ima globalan karakter, tako i ostvarivanje ovih uslova treba da se razmatra i rešava na globalnom planu.

Kroz globalno finansijsko tržište i globalnu privredu raste i uticaj multinacionalnih kompanija na nacionalne ekonomije, čime se bitno utiče na strukturu nacionalnih privreda uz zanemarivanje lokalnih različitosti i neretko na kvalitet životne sredine [11]. Činjenica je da globalizacija, pre svega preko transfera često prljavih/zastarelih tehnologija, zatim podsticanjem privrednog rasta uz neograničeno „slobodno tržište“, smanjenjem ili potpunim eliminisanjem državne kontrole, te promovisanjem pohlepnog potrošačkog mentaliteta, negativno utiče na kvalitet životne sredine, pre svega u nedovoljno razvijenim državama. S druge strane, razvoj novih i održivih tehnologija, pre svega informacionih, koje povezuju društva prostorno i vremenski, doprinosi bržem širenju informacija, pa i informacija o ugroženosti životne sredine i metodama i pristupima za njenu zaštitu, što pozitivno utiče na formiranje ekološke svesti i ekološke kulture.

5. ZAKLJUČAK

Na osnovu navedenog dolazimo do zaključka da ekološka svest i u najrazvijenijim državama sveta još uvek nije dovoljno razvijena. Zato smo danas svedoci

da najveće države sveta, umesto da imaju vodeću ulogu u rešavanju ili bar u ublažavanju protivrečnosti između biosfere i tehnologije, doprinose njenom produbljivanju. Zbog toga se čovečanstvo na početku 21. veka suočava sa najvećom krizom u modernoj istoriji u pogledu zaštite životne sredine, kojoj se nažalost predviđa dramatični tok i neizvestan ishod [3].

Jedan od primera je nepotpisivanje Kjoto protokola od strane SAD. U neobavezujućoj deklaraciji koja je dogovorena u februaru 2007. godine u Vašingtonu, vlade država Kanade, Francuske, Nemačke, Italije, Rusije, Velike Britanije, SAD, Kine, Indije i Južne Afrike su se dogovorile da prepolove emisije gasova staklene bašte do 2050. godine. Ali kad je nakon toga trebalo da se postigne obavezujući sporazum, isti nije dobio konsenzus. Drugi primer je prvi globalni sporazum o borbi protiv klimatskih promena, koji je u decembru 2015. godine postignut u Parizu. Pariski sporazum stupio je na snagu 4. novembra 2016. godine. U junu ove godine SAD su istupile iz Pariskog sporazuma. A onda su se desili uragani Harvi i Irma...

Ekološka degradacija hitno nameće potrebu da se odnos svakog čoveka prema prirodi promeni i da se prestane sa tretiranjem prirodnih resursa samo putem tržišnih mehanizama. Savremeni svet je uveliko suočen sa potrebom globalne i zajedničke odgovornosti za razvoj u skladu sa potrebama ljudi i prirode [2]. Postoje jaki moralni razlozi da današnja generacija ostavi potomstvu u nasleđe ništa manje šansi za razvoj, nego što ih oni imaju sada. Pravo sadašnje generacije na iskorišćavanje resursa i na zdravu životnu sredinu ne sme ugroziti isto tako pravo narednim generacijama.

Dakle, šta treba da se desi pa da globalna svetska zajednica ozbiljno shvati ovaj ozbiljan problem i da prestanu da posmatraju život na planeti samo kroz prizmu tržišne ekonomije i uvećanje kapitala? Da li SAD, kao najvećem zagađivaču planete, treba da se dese Harvi i Irma, pa da ozbiljno shvate ovaj problem i da kao što su povele svetsku zajednicu u borbu protiv terorizma, povedu istu da se sačuvaju prirodni resursi planete? Činjenica je da „pokreti Zelenih“ nemaju tu snagu u SAD i nekim drugim državama, kao što je imaju npr. u Nemačkoj, i ne mogu da spreče multinacionalne korporacije u njihovoj trci za kapitalom, već da jedino velike ekološke katastrofe na njihovom tlu mogu da pokrenu merodavne državne institucije da preko državnih instrumenata „ubede“ multinacionalne kompanije da u toku proizvodnje primenjuju mere i postupke zaštite životne sredine.

Tada će na postavljeno pitanje: „Da li je moguće sačuvati planetu Zemlju od negativnih procesa izazvanih uticajem čoveka?“, slediti odgovor „Da se planeta može spasiti od negativnih procesa izazvanih uticajem čoveka samo zajedničkim akcijama svetske zajednice,

a kroz sledeće aktivnosti: usporavanje dinamike i obima proizvodnje, usavršavanje postojećih tehnologija i prelazak na nove tehnologije proizvodnje proizvoda/usluga, kao i prelazak na obnovljive izvore energije.“

LITERATURA

- [1] Aržina V, *Problemi merenja ekološke bezbednosti*, MTS, Gajić, Beograd, str.9, 172, 2010.
- [2] Beriša H, Jegeš M, Slavković R, *Novi bezbednosni izazovi sa aspekta ekološke zaštite*, Tehnika, 4/2015, Beograd,
- [3] Beriša H, Jegeš M, Barišić I, *Deficit resursa - uzrok mogućih sukoba*” časopis Tehnika, Beograd, br. 2/2016, str.342
- [4] Brauch H. G, Conceptualising the environmental dimension of human security in the UN. *International Social Science Journal*, 59(1), p.48, 2008.
- [5] Ezeonu I. C. & Ezeonu F. C, The environment and global security. *Environmentalist*, 20(1), p 41, 2000
- [6] Rajović G, Ekološka svest kao osnova održivog razvoja ruralnih prostora Crne Gore, „Egologija”, Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije, No.49, Beograd, „, str. 63-68, 2007.
- [7] Matijašević-Obradović J, D Obradović, M A, *Ugrožavanje bezbednosti savremenog društva u svetlu ugrožavanja ekološke bezbednosti*, Kultura polisa, god. XI, br. 23, Beograd, str. 259-276, 264, 2014.
- [8] Matijević M, Specifičnosti suzbijanja ekološkog kriminaliteta, *1st International Conference „Ecological Safety in post-modern Environment“*, 26-27. Juny, Banja Luka, RS, BiH, Plenary Lecures, Panevropski Univerzitet „Apeiron“, 2009.
- [9] Møller B, The Concept of Security: The Pros and Cons of Expansion and Contraction. Copenhagen: Copenhagen Peace Research Institute, 2000.
- [10] Oswald S. Ú, Sustainable development with peace building and human security. *Our Fragile World. Challenges and Opportunities for Sustainable Development. Forerunner to the Encyclopedia of Life Support Systems*. Oxford: Eolss Publishers, p. 873-916, 2001.
- [11] Stojanović S, Perspektive bezbednosti savremenog sveta, *Vojno delo*. br.4/2008, Vojnoizdavački centar Beograd, str. 234, 2008.
- [12] Džozef N, Kako razumeti međunarodne odnose, Uvod u teoriju i istoriju, Stubovi kulture, Beograd, str. 253, 2006.
- [13] Prekogranična ekološka bezbednost - Cross-Border Ecological Security, dostupno na internetu: http://school.cucas.edu.cn/HomePage/154/2009-12-31/-Program_19014.shtml i drugi

SUMMARY

APPLICATION OF THE SUSTAINABILITY CONCEPT IN THE FUNCTIONING OF ECOLOGICAL SECURITY

In the world, there is a growing need for solving ecological problems and protecting the ecological balance in order to preserve the conditions for human life. Human society has been exposed to numerous problems, such as poverty, exploitation and environmental pollution, economic and political conflicts, religious intolerance, which has led to the reduction of every kind of people's safety on the planet Earth. That is why the modern world is confronted with the need for global, shared responsibility for development in accordance with the needs of people and nature, and the understanding that the planet Earth must be preserved both for the present and for the future generations in an acceptable way.

In this paper, we conclude that in the modern world, the threat to ecological security poses a great danger, both at the national (state) level and at the global level. Is it then possible to save planet Earth from the negative natural processes and negative processes created by the influence of man and what are the prospects of environmental security in the modern world? The paper will focus on how to find out how the concept of sustainability can contribute to the preservation of the environment and life on the planet.

Key words: security, concept, sustainability, risk, vulnerability, global problems, environment